KUNST IN DE DAPPERBUURT

ADVIES SELECTIECOMMISSIE KUNSTUITINGEN

6 januari 2026

De scenario's zoals beschreven in het plan van aanpak zijn voorgelegd aan de selectiecommissie. De commissieleden hebben in één op één gesprekken of schriftelijk gereageerd. Hun reacties hebben we per voorgelegd scenario gebundeld in een gezamenlijk advies.

In deze gesprekken benoemde een van de commissieleden het aandachtspunt dat we de artistiek-inhoudelijke overwegingen niet uit het oog moeten verliezen. Het realiseren van een kunstwerk in de openbare ruimte gaat logischerwijs samen met veel praktische afwegingen. Ze benadrukt het belang om gedurende het gehele proces en bij elk besluit de vraag te stellen: wat willen we dat dit kunstwerk doet? Hoe draagt het bij aan inhoudelijke en artistieke doelstellingen?

Muurschilderingen
Hoewel het aanbrengen van een serie muurschilderingen een zeer directe representatie kan zijn van identiteit of elementen uit de wijk, is er het risico dat er met name decoratieve of illustratieve toevoegingen komen. De commissieleden benadrukken dat het waarborgen van autonome, kwalitatieve werken belangrijk is.

De autonome kwaliteit van muurschilderingen kan ook afnemen door een gebrek aan geschikte locaties. Het merendeel van de gevels op kruispunten zijn onderdeel van panden die onder architectuur zijn ontstaan. Het ontwerp is een statement op zich, en op de Dapperstraat zijn er weinig tot geen muren die 'neutraal canvas' bieden.

Vraagstukken rondom beheer en behoud vormen ook een uitdaging, net als eigendom en toestemming. Dit maakt een project rondom muurschilderingen intensiever en onzekerder.

Vanuit het perspectief van flexibiliteit en toekomstbestendigheid ziet de MAC muurschilderingen juist wel als de meest passende keuze. De MAC wijst erop dat de huidige indeling van de markt niet definitief hoeft te zijn en dat deze uitvoeringstechniek de meeste ruimte laat voor (eventuele) toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen van de markt. Het toevoegen van muurschilderingen heeft geen impact hebben op de marktwerkzaamheden of indeling.

Tot slot benoemt de commissie als aandachtspunt dat muurschilderingen, los van intentie, labelend kunnen werken. In de Nederlandse context worden murals vaak gerealiseerd op sociale woningbouw, of ingezet om bestaande wijken een nieuw leven in te blazen of te transformeren. Dit kan door bewoners worden ervaren als een expliciete markering van hun woonomgeving. De vraag is hoe een muurschildering kan bijdragen aan trots en eigenaarschap, in plaats van dat een gebouw vooral drager wordt van een verhaal over identiteit en diversiteit, hoe zorgvuldig en plek-gebonden dat ook is bedoeld. Dit vraagt om zorgvuldigheid in locatiekeuze, beeldtaal en de manier waarop bewoners worden betrokken.

Kunstentrees
De monumentaliteit van een of meerdere 'toegangspoorten', vergelijkbaar met het kunstwerk *Alles wat er op de markt te koop is* van Overtreders W op de Albert Cuyp, kan een bijdrage leveren aan het gebied. Met voldoende schaal kan het werk (visuele) impact maken, ook in de drukke omgeving die met name tijdens marktdagen overweldigend kan zijn. Iedereen die het gebied betreedt of verlaat ziet het werk.

contact@kunstmest.consulting
www.kunstmest.consulting

De MAC benadrukt dat het op dit moment nog onzeker is hoe de indeling van de Dappermarkt er over twee jaar uitziet. Er zijn scenario's dat de markt wordt ingekort, waarbij een toegangspoort die niet aansluit op de markt zijn kracht verliest.

Tot slot zijn er twijfels over de autonome kwaliteiten van een opdracht die zich specifiek toespitst op een toegangspoort. Wordt het niet te symbolisch? En sluit een kunstuiting in deze vorm aan op de doelstellingen om te verbinden in de buurt? Een kunst-entree kan ruimtelijk goed werken om een gebied te markeren, maar de uitdaging is om een vorm te vinden die ook los van die functie betekenis en artistieke zeggingskracht behoudt, zeker in een context waarin de marktindeling in de toekomst kan veranderen.

Interactief sculpturaal element

De herinrichting van het Dapperplein biedt mogelijkheden voor de toevoeging van een ruimtelijk werk. Dat werk zou - met een interactieve functie - ook letterlijk kunnen bijdragen aan verbinding en ontmoeting. De Dapperbuurt is een buurt die altijd 'in beweging' is, waar meer ruimte aan ontmoeting kan worden geboden. Een kunstwerk kan daaraan bijdragen.

In de uitwerking van een interactief sculpturaal element is de verhouding tussen functie en kunst een belangrijk aandachtspunt. Interactie en ontmoeting kunnen de kracht van een werk vergroten, en het is niet problematisch wanneer een werk ook functioneel wordt gebruikt of niet altijd expliciet als kunst wordt herkend. Tegelijkertijd vraagt het om aandacht hoe de artistieke kwaliteit en eigenheid van het werk overeind blijven, juist in die dagelijkse omgang.

Bij een opdracht waarbij kunst op meerdere plekken op de markt terugkomt, moet het zich verhouden tot een drukke en volle omgeving. Hoe blijft een werk zichtbaar en hoe komt een werk tot zijn recht? Eventueel zou er in de zoektocht naar oplossingen in het kader van zichtbaarheid en impact kunnen worden gedacht aan het werken in de hoogte.

Naast zichtbaarheid is in dit scenario een gebrek aan beschikbare ruimte een uitdaging. De MAC benadrukt dat er bij een toevoeging van één of meerdere ruimtelijk werk(en) aan de Dapperstraat of het Dapperplein nauwe afstemming moet plaatsvinden. De combinatie van de onzekerheid over de toekomst van de markt en de vele ambities voor programmering op het Dapperplein leiden tot zorgen. Het is noodzakelijk ervoor te zorgen dat een permanent kunstwerk de ontwikkelingen van de markt en het gebied niet in de weg staat.